SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Asiantuntijalausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle lannoitelaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 32/2022 vp)

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto. Lannoitelain uudistaminen on tärkeää paitsi turvallisiin ja laadukkaisiin lannoitteisiin perustuvien markkinoiden takaamiseksi, myös kierrätysravinteiden käytön edistämiseksi. SBB näkee, että lannoitelakiehdotuksessa annetaan hyvät puitteet kierrätysravinnemarkkinoiden toimivuudelle, vaikkakin tärkeimmät asiat linjataan vasta asetustasolla. Haluamme myös korostaa, että jätelainsäädännön ja lannoitelainsäädännön yhteentoimivuus tulisi varmistaa, jotta ravinteiden kierrätykselle muodostuisi hyvät toimintaedellytykset. Näin ollen eri ministeriöiden välinen yhteistyö on tärkeässä roolissa lakiuudistuksissa.

KOMMENTIT LAKILUONNOKSEEN

4 § Määritelmät

Esitämme, että määritelmien joukkoon lisätään 'ainesosa', sillä se on oleellinen lain soveltamisen kannalta. Myöskään EU-lannoitevalmisteasetuksessa ei ole määritelmää. Lannoitelakiehdotuksen pykäläkohtaisissa perusteluissa on kirjattu, että "ainesosalla tarkoitettaisiin kaikkia aineita, joita käytetään lannoitevalmisteen valmistukseen, lisätään lannoitevalmisteeseen tai muodostuu lannoitevalmisteen valmistuksen yhteydessä. Epäpuhtauksia ei pidetä ainesosana."

5 § Lannoitevalmisteiden yleiset vaatimukset (myös s. 5 Lannoitevalmisteasetus)

SBB pitää erittäin tärkeänä, että EU-lannoitevalmisteita koskevan asetuksen ohella kansallisille markkinoille tarkoitettujen lannoitevalmisteiden markkinat voivat jatkaa toimintaansa, jolloin lannoitevalmistaja voi valita, onko tuote EU-lannoitevalmisteasetuksen vai kansallisen lannoitelain mukainen. Kotimaan markkinoille suunnatut lannoitevalmisteet ovat usein alueellisesti ja paikallisesti tuotettavia lannoitevalmisteita, joiden käyttö tehostaa alueellisten resurssien hyödyntämistä, ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrättämistä, vähentävät esimerkiksi logistiikasta aiheutuvia CO2-päästöjä ja parantavat kansallista ravinneomavaraisuutta.

6 § Fosforin käyttö

SBB kannattaa maa- ja puutarhatalouden fosforin käytön säätelyn siirtämistä lainsäädäntöön aiemman ympäristökorvausmenettelyn sijasta. Kannatamme esitystä, että fosforin käytön on perustuttava maa- ja puutarhataloudessa kasvin tarpeeseen maan fosforiluokka huomioiden. Pidämme tärkeänä sitä, että fosforin käyttö perustuu kasvin tarpeeseen, sekä viljelysmaan riittävän viljavuuden ylläpitoon, jolloin käyttökohteesta ja -tavasta riippuen rajoituksissa tulisi mielestämme ottaa huomioon myös lannoitevalmisteen sisältämä, kasveille käytännössä käyttökelpoinen osuus fosforista. Fosforin käytön rajoittaminen ei saa vaarantaa hyvien satotasojen tavoittelua tai edistää viljelysmaan viljavuuden

heikkenemistä. On myös varmistettava, ettei fosforin käytön rajoituksesta synny estettä kiertotalouden toteutumiselle – näin voi käydä, mikäli rajat fosforin käytölle ovat liian tiukat, eikä käyttökohdetta ja -tapaa oteta huomioon.

SBB pitää tärkeänä, ettei pykälän 2 momentin kirjapitovelvoite aiheuta tarkoitukseen nähden kohtuutonta lisäkuormaa käyttäjille. SBB ymmärtää, että vesiensuojelutavoitteiden saavuttamiseksi fosforin käyttöä on tarpeen säädellä myös viher- ja ympäristörakentamissa. Kyseinen käyttökohde on kuitenkin hyvin erilainen kuin maa- ja puutarhatalous, minkä vuoksi tulevassa fosforiasetuksessa tulisi huomioida riittävän selkeästi fosforin käytön mahdollisuudet ja rajoitukset eri käyttökohteissa, jotta ei estetä kierrätyspohjaisten lannoitevalmisteiden käyttöä niissä eikä luoda tarpeeton hallinnollista taakkaa eri osapuolille. Asetuksen laadinnan yhteydessä tulisi vielä tarkoin arvioida, missä määrin viherrakentamisessa käytetyn fosforin kirjanpidolla voidaan tosiasiallisesti parantaa vesien suojelun tasoa. Kirjapito voi olla aika mahdotonta/työlästä, erityisesti tilanteissa, joissa lannoitevalmisteiden käyttömäärät ovat vähäisiä. Mikäli kirjanpitovaatimus koskee kaikkia ammattimaisia viher- ja ympäristörakentajia, niin ehdotuksen myötä lannoitelain soveltamisen piiriin tulisi satoja uusia toiminnanharjoittajia, joilla ei entuudestaan ole kosketuspintaa Ruokavirastoon.

Pykälän 3 momentin mukaan, valtioneuvoston **asetuksella** annetaan tarkemmat säännökset fosforin käytöstä. Pidämme hyvänä asiana sitä, että nyt pykälässä käsitellään fosforin käyttöä yleisellä tasolla, jolloin tarkemmat määrittelyt voidaan antaa asetustasolla. Asetuksen valmistelussa on välttämätöntä konsultoida eri sidosryhmiä riittävän laajasti, jotta asetuksesta saadaan toimiva. Asetuksen valmistelussa huomiota tulee kiinnittää erityisesti siihen, että saadaan määriteltyä järkevät ja viimeaikaiseen tutkimukseen pohjautuvat raja-arvot liukoiselle ja kasveille käyttökelpoisen fosforille.

7 § Lannoitevalmisteiden tuotevaatimukset

Lannoitelain pohjalta laadittava maa- ja metsätalousministeriön asetus tulee olemaan oleellinen, sillä siinä annetaan tarkemmat säännökset tuoteluokkien laatuvaatimuksista, ainesosaluokista sekä niiden laatu- ja käsittelyvaatimuksista ja lannoitevalmisteiden ja lannan käytöstä. Pidämme tärkeänä, että pykälän nojalla annettava asetus tuoteluokkien vaatimuksista ja ainesosaluokista kattaa kierrätyspohjaiset lannoitetuotteet laajasti ja joustavasti kuten aikaisemminkin, sekä tuo niille kaivattua etua lannoitemarkkinoilla sekä tasa-arvoisen aseman suhteessa väkilannoitteisiin.

8 § Ainesosaluettelo

Ainesosaluettelo, eli listaus lannoitevalmisteissa sallituista raaka-aineista, on oleellinen asia lannoitelain toimivuuden kannalta. Jouhevan siirtymisen näkökulmasta olisi tärkeää, että ainesosaluettelo sisältäisi pitkälti jo nyt sallitut ainesosat. Sujuvaan **toimeenpanoon** liittyen pykälän 47 momentti 3 on tärkeä. Ylipäätänsä Ruokaviraston rooli tulee olemaan keskeinen, sillä se päättää

ainesosien sisällyttämisestä ainesosaluetteloon. Uusien ainesosien lisäämisen tulee olla sujuvaa, muutoin uusien lannoitevalmisteiden markkinoille tulo viivästyy.

17 § Laatujärjestelmä

Kannatamme omavalvontavelvollisuuden korvaamista laatujärjestelmällä. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että toiminnanharjoittajien hallinnollinen taakka minimoidaan eikä omavalvontajärjestelmän korvaaminen laatujärjestelmällä edellytä suhteettoman suurta muutosta yrityksen toiminnoissa. Olemassa olevien laatujärjestelmien käyttö on tärkeä mahdollistaa myös jatkossa. Arviomme mukaan lakiehdotus mahdollistaa olemassa olevien laatujärjestelmien käytön, mutta oleellisemmat päätökset tehdään **asetuksen** laadinnan yhteydessä myöhemmin.

49 § Siirtymäsäännökset

Lannoitelainsäädännön uudistus toimeenpannaan vaiheittain: ensin tulee voimaan lannoitelaki ja sen jälkeen laaditaan lain perusteella annettavat asetukset. Pidämme hyvänä sitä, että lannoitelainsäädännön uudistuksen aikataulu selvenee.

On tärkeää, että tästä aikataulusta pidetään kiinni. Olemme huolissamme siitä, että jätteeksi päätymisen osalta toimeenpano tulee viivästymään. On tärkeää, että kiireellisesti **luodaan tarvittavat** EoW-säädökset (end of waste; jätteeksi päättyminen) lannoitevalmisteille. EoW-säädösten laatiminen tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä MMM:n (lannoiteosaaminen) ja YM:n (jätelainsäädäntöosaaminen) kesken. Nyt lainsäädännän puutteellisuus ja epäselvyys vaikeuttaa ja hidastaa kierrätysravinneinvestointeja; esimerkiksi ympäristöministeriön on ollut vaikeuksia tehdä ravinnekierrätyshankkeita koskevia rahoituspäätöksiä, sillä investointien juridinen pohja on epäselvä.

Lisätiedot: Anna Virolainen-Hynnä, Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland | +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi